

Datastrukturer og algoritmer

Henning Christiansen

henning@ruc.dk

<http://www.ruc.dk/~henning>

Formål: at kunne

- forstå datastrukturer og algoritmer (teoretisk forståelse og intuition)
- vurdere datastrukturer og algoritmer } relevans,
- vælge datastrukturer og algoritmer } objektive kriterier
- designe og implementere datastrukturer og algoritmer
- udnytte et programmeringssprog og dets faciliteter bedst muligt

Kursusindhold:

- at bruge ((Javas) OOP-) prog.sprogs-faciliteter til at strukturere
- klassiske datastrukturer og algoritmer
- metoder til at vurdere effektivitet...
- designe og implementere solide datastrukturer og algoritmer

Hvad vi ikke kommer ind på:

- tråde og parallelle algoritmer
- OOP som metodik
- formel semantik af programmeringssprog og verifikation
- systematisk aftestning
- styring af store projekter (mange personer/grupper roder med kode og struktur samtidigt)
- GUI

Lærebog: M.A.Weiss: Data Structures & Problem Solving
using JAVA, Addison-Wesley 2002

Idag: Introduktion, motivation, grundlæggende begreber

Næste gang: detaljeret om nedarvning og hvad vi kan bruge det til

NB: Alt materiale på www snarest!

• læs kap. 1–3 (ca.)

• læs kap. 4 (ca.)

NB, NB: Løs opgaverne, aftest dem, kom til øvelserne!

Evalueringkriterier:

80% ud af 5 afleveringopgaver godkendt; ingen mulighed for genaflevering.

Obs: Ved kurset i 2002 var der flere som afleverede 100% ud af 5 opgaver.

* Afleveringsopgaver er indlejret i øvelsesopgaverne.

Hvilke opgaver skal vi lave næste gang - og næste gang igen?

Fredag 19/9:

- meget elementær Java-repetition
- noget om hvordan man pakker ting ind i klasser og hvordan valg af repræsentation (\approx *datastrukturer*) påvirker metoderne
 - hvilke metoder kan overhovedet implementeres (på fornuftig vis)
 - hvordan de kan implementeres (\approx *algoritmer*)

At udvikle og kunne vedligeholde systemer:

Finde ud af, hvad systemet skal lave -> skrive ned i et specifikation.

At give overordnet programdesign

- genbruge så meget eksisterende som muligt
- pile og kasser (f.eks. klasser og nedarvningshierarki eller procedurelt, hvem kalder hvem)
 - o detailspecifikationer

“Kasserne” ikke for store og ikke for små:

- begrebsmæssigt forståelige enheder
- overkommelig teknisk indmad
 - o så længe “kasse” for kompliceret til at implementere i ét huk,
 - del op internt /hjælpeklasser/pakker

Top-down design

(»Structured Programming«, »Stepwise refinement« à la N. Wirth, 1974...)

Bottom-up design:

“dette her ligner noget jeg har set før”

Se om det kan betale sig at generalisere?

Eksempel: Flasker (købe, fylde, tømme, lukke, åbne)

Dåser (købe, åbne, tømme, krølle)

⇒ Beholder (købe, åbne, tømme)

⇒ Flaske er beholder som ...

⇒ Dåse er beholder som ...

Mere bottom-up i design:

skrive program => forstå anvendelse + indre logik bedre => tilføje ny
funktionalitet, ændre funktionalitet

Erfaren programmør: Forudser de fleste generaliseringer

At vedligeholde/at skrive ny systemer - grænsen er udflydende

- identificere og rette fejl
 - \ symptomer i forhold til overordnet spec.
 - \ lokalisere - Fejl i detail.spec? Fejl i implementation?
 - grundlæggende fejl i kasse-pile struktur? ØV
- tilføj ny funktionalitet/tilpas funktionalitet
 - o ændringer i verden
 - o ændringer ud fra erfaringer med system
 - o programmørens forslag
- optimere: “det kører li’ godt for langsomt”

At begrænse vedligeholdelse/gøre det nemt:

- skrive fejlfri, effektive og godt designede programmer fra starten
- undgå at det “samme” kode er gentaget flere steder
- veldefineret interface, indpakning af detaljer

Objektorienteret tankegang: Måde at strukturere begreber på
“noget med kasser og pile”

Objektorienteret programmeringssprog:

Programmeringssprog afspejler objektorienteret tankegang

⇒ sprogets konstruktioner svarer til “kasser og pile”

... se på, hvad Java tilbyder

Compiler for “monolitiske” programmeringssprog:

oversæt højniveau til noget udførbart

Compiler for OO sprog:

som overfor

+ generel administrator

Eks: nedarvning sparer meget copy-paste og små huskesedler

Filsystem, compiler og værktøj udgør en fælles omgivelse!!!

Krav til programmer/programdele

- veldefineret formål og korrekthed
- robusthed og sikkerhed
- effektivitet, store datamængder
- nemt at vedligeholde
- kan genbruges

Opnås ved lige dele metodik og sprog/værktøj

Programkvaliteter, som ikke understøttes særligt godt af OOP og OOP-sprog:

- hurtig omsætning af idé til kørende prototype eller system
- korte og koncise programmer
 - “man skal skrive 10^{10} kodelinjer før man kan få gjort noget, og så har man alligevel glemt hvad man ville”
- eksperimentel systemudvikling (= bottom-up når det er smukkest)
- glidende overgang fra prototype til systemaflevering

Sammenstilling at to programmeringsparadigmer

	Java	Prolog
paradigme	imperativt/ procedurelt/OOP	logikprogrammering/ regelbaseret
strengt typet	+	–
variabelerklæringer	+	–
indkapsling	+	(–)
semantik	mareridt	enkle matematisk begreber (hmm)
udtrykskraft pr. linje	0,01	1000
effektivitet	ja, når brugt rigtigt	ja, når brugt til rette ting
robusthed/sikkerhed	ja, når brugt rigtigt	ikke en dyt!
genbrug/generisk	ja, men tager tid	skriv forfra

Et programmeringssprog består af *små* og *stort*

Småt: simple typer, simple variable
assignment, sekvens

Halvstort: arrays, referencer
løkker à la for og while...

Stort: Abstraktionsmekanismer

Abstraktionsmekanisme:

- 1) indkapsel og navngive
procedure p; begin yksi-kaksi-kolme end
- 2) benytte ved navns nævnelse
x= 17; p; p; ...
- 3) parameterisere
procedure p(x: integer); begin p end
- 4) specialisering (nedarvning)
“implicitte parametre”

Abstraktionsmekanismer er metasprog i sproget selv

Abstraktioner er sprogudvidelser

Spørgsmål:

- abstraktion over hvilke syntaktiske kategorier?
sætninger, konstanter, udtryk, typer, erklæringer (f.eks. klasser),
abstraktionsmekanismer??
- hvilke slags parametre?
simple værdier, sætninger (“definer din egen løkke”),
klasser (generisk ...)
- parameteroverførsel
call-by-value (JAVA)
call-by-reference
call-by-name
- scoperegler (indmad, det navngivne), lokal/global?, overloading, ...
- hvordan foregår specialisering/nedarvning

Klasser: Dataabstraktion

Beslægtet med *abstrakt datatype*: defineret ene og alene ved operationerne
(\approx metodernes specifikation)

Klasser har interface + indmad.

- interface: det som “bruger” kan se, public felter og metoder
ideelt set: specifikation af, hvad der sker
- indmad: kode som implementerer; “bruger” uvedkommende; kun relevant for
“implementør”
kan meget vel være samme person!

Eksempel (s. 74 i bogen):

```
class Ticket
{
    public Ticket( ) {      System.out.println( "Calling constructor" );
                        serialNumber = ++ticketCount; }

    public int getSerial( ) { return serialNumber; }

    public String toString( ) {return "Ticket #" + getSerial( ); }

    public static int getTicketCount( ) { return ticketCount;}

    private int serialNumber;
    private static int ticketCount = 0; }

class TestTicket
{
    public static void main( String [ ] args )
    {
        Ticket t1; Ticket t2;
        System.out.println( "Ticket count is " + Ticket.getTicketCount( ) );
        t1 = new Ticket( );
        t2 = new Ticket( );
        System.out.println( "Ticket count is " + Ticket.getTicketCount( ) );
        System.out.println( t1.getSerial( ) );
        System.out.println( t2.getSerial( ) );    }}}
```

Interface:

```
class Ticket
```

```
// forklaring i tekst på hvad det her er!
```

```
{public Ticket( ) {-}}
```

```
public int getSerial( ) { - }
```

```
public String toString( ) {-}
```

```
public static int getTicketCount( ) {-} }
```

```
class TestTicket
```

```
{ public static void main( String [ ] args ) {-}}
```

PS: Man kan erklære interface separat i Java; det kommer vi til senere

Særlige metoder:

main

konstruktør

toString

equals

...

Problem ved sprog: Skelnes ikke klart mellem interface og indmad

Kan kompenseres ved *smart editor* integreret med compiler

... værktøj som “Javadoc” (s. 65 i bog) er bøjet søm som giver lidt af det...

Packages: integrere klasser med filsystem

konventioner for at opdele programmer på filer; styre synlighed af klasser

!! gør Java til ét stort global program (filsystem = Internet)

[læs selv]

Afslut: Undtagelser og brugerdefinerede over undtagelser

Formål:

- gøre det lidt nemmere at lave sikre programmer uden at teste alle steder
- lave “lange udhop” i sære tilfælde (i stedet for at teste hele vejen op)

Uden eksplicitte undtagelser: pseudokode:

`type int_med_check = int U “fejl” ; // nedarvning eller klasse med statusfelt`

`a/b --> if(b=0 || a=“fejl” || b=“fejl”, “fejl”, a/b)`

`a+b --> if(a=“fejl” || b=“fejl”, “fejl”, a+b)`

... kan måske afhjælpes ved overloading (?); men ineffektivt og er man nu sikker på at ha' fået det hele med?

```
import java.io.BufferedReader;
import java.io.InputStreamReader;
import java.io.IOException;

public class DivideByTwo
{
    public static void main( String [ ] args )
    {
        BufferedReader in = new BufferedReader( new
            InputStreamReader( System.in ) );
        int x;
        String oneLine;

        System.out.println( "Enter an integer: " );
        try
        {
            oneLine = in.readLine( );
            x = Integer.parseInt( oneLine );
            System.out.println( "Half of x is " + ( x / 2 ) );
        }
        catch( IOException e )
        { System.out.println( e ); }
        catch( NumberFormatException e )
        { System.out.println( e ); }
    }
}
```

Foreløbig kursusoversigt

1. Denne gang.
2. Mere specifikt om objekter, klasser, nedarvning
3. Tids- (og plads-) forbrug, store O (kapitel 5)
4. Mere om nedarvning, Javas »Collection API« (Kapitel 6)
5. Rekursion og algoritmedesign (dele af kapitel 7)
6. Sortering (dele af kapitel 8)
7. Grafalgoritmer (dele af kapitel 14)
8. Stakke, køer, hægtede lister (kapitel 16, 17 og lidt af 11)
9. Noget om træer (Dele af kapitel 18 og 19)
10. Hashing (dele af kapitel 20)
11. Prioritetskøer og simulering (Dele af kapitel 21 og 13)
12. FORSLAG: En helt anden slags programmeringssprog: Prolog
13. Prolog-fortsat.

Kommentarer:

3–11 er grundstof, som er svært at komme uden om;

Vi kan droppe simulering fra 11 og presse prioritetskøer ind under 8.

Alternativt stof, som også er relevant (og hvor bogen ikke er så god)

Endelige tilstandsmaskiner

Sprogkendelse (meget elementært)